

Täysistunto

Perjantai 28.1.2022 klo 10.45—11.50

4. Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaiseksi järjestämiseksi

Hallituksen esitys HE 239/2021 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 19/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

11.32 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Koko Suomea tällä hetkellä mietityttää se, kuinka pian tämä maa saadaan auki. Uskon, että kun yrittäjät tätä nyt katsovat ja miettivät, että täällä tällaista tilkkutäkkilainsäädäntöä tehdään — seitsemännen kerran jo on tämä sama esitys meillä pöydällä — niin varmasti se ei yrittäjäkenttää rohkaise. Parasta Suomen uutta nousua edistävä toimenpide olisi vapauttaa tämä maa nyt näistä rajoituksista toimimaan, jotta saisimme niin yrittäjät kuin kansalaisetkin taas liikkeelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma. [Hälinää] — Samalla pyydän, että tässä salissa rauhoitutaan kuuntelemaan keskustelua.

11.33 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Tässä laissa on kysymys siitä, että yrittäjällä on oikeus työmarkkinatukeen päätoimisen työskentelyn päätyttyä koronapandemian takia. Ja tässä on, arvoisa puhemies, hiukan sama problematiikka kuin tuossa aikaisemmassa laissa eli se, että se on liian lyhyen aikaa voimassa. Tässäkin olisi ollut hyvä, että se olisi ollut voimassa vähintään tuonne toukokuun loppuun saakka. Erityisesti tuossa joulun jälkeen on tullut paljon ravintola-alan yrittäjiltä, matkailualan yrittäjiltä ja tapahtuma-alan yrittäjiltä yhä vain epätoivoisempia viestejä siitä, että milloin tämä kaikki loppuu ja mistä me tiedämme, mikä on hallituksen exit-suunnitelma, mikä on visio tulevaisuudesta, miten tästä päästään eteenpäin, kun kukaan ei oikein osaa enää tulkita näitä rajoituksia.

Arvoisa puhemies! Olen pannut merkille myös sen, että muualla Euroopassa on siirrytty jo aika paljon pois tästä rajoitusten maailmasta, ja Suomenkin tulisi kyllä varmasti tarkoin seurata tätä esimerkkiä. Esitin viime kokouksessa täällä, että me sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ottaisimme omaksi asiaksi sen, että kuulisimme asiantuntijoita, missä vaiheessa tässä pandemiassa ollaan sen elinkaaren osalta, miten tässä kannattaa edetä, mihin toimenpiteisiin ryhtyä ja niin edelleen. Meillä on tulossa muun muassa kustannustuki 6 käsittelyyn lähiaikoina ja sen lisäksi sulkemiskorvauksia, mutta yrittäjät haluavat päästä jo toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 166/2021 vp

hin. Eivät he halua enää elää näiden tukien varassa, vaan he haluavat näkymän tulevaisuuteen, miten tästä päästään pois, jotta he pääsevät tekemään työtänsä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

11.35 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on meillä käsittelyssä jo seitsemättä kertaa, ja jälleen se tehdään vain kovin lyhyeksi ajaksi. Sen takia olisi perusteltua, että nyt oltaisiin katsottu hieman pidemmälle ja otettu jo aiemmin kokemastamme opiksi ja varauduttu siihen, että tämä ei jää viimeiseksi tilanteeksi tämän koronan kanssa. Sen takia olisi ollut kannatettavaa, että eduskunta olisi muuttanut tätä esitystä ja tämän voimassaoloa pidentänyt.

Meillä on erittäin tukala tilanne. Puhuimme edellä ravintola- ja matkailualasta, mutta myös kulttuuri-, urheilu-, liikunta- ja tapahtuma-ala laajasti ja yhtenä ihan konkreettisena esimerkkinä, jonka edustaja Zyskowieckin nosti esille, kuntosalit ovat erittäin tukalassa tilanteessa. Kun niiden rajoittamiselle ei löydy edes terveydellisiä perusteita koronan näkökulmasta — on yleisesti todettu, että ne ovat matalan riskin paikkoja, ja ne ovat voineet toimia hyvin vastuullisesti tämän koronakriisin aikana muutenkin — niin itse kyllä toivoisin, että tämäntyyppiset paikat, jotka ovat kansanterveydellisesti merkittäviä, avattaisiin nyt välittömästi ja annettaisiin ihmisten harrastaa ja liikkua, kun se tehdään koronaturvallisesti. Siellä on käsidesit käytössä, siellä on ajanvarausjärjestelmät käytössä. Tämäntyyppiset kategoriset täyssulut ovat tässä tilanteessa täysin kohtuuttomia, ja näyttää siltä, että niitä eivät myöskään muut maat käytä. Meillä Suomessa tässä näytetään sivuutettavan asiantuntijoiden näkökannat ja tehtävän täysin erilaista politiikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

11.37 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Vielä kerran lyhyesti tästä asiasta — tai tämä on kyllä asia, joka tosiaan täällä seitsemän kertaa on ollut ja vielä saattaa tulla — ihan sellainen näkökulma, joka tässä keskustelussa ei ole vielä tullut esiin, että jos tämä nyt olisi, kuten kokoomus ja perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit ovat yhdessä esittäneet, että tämä voimassaoloaika olisi toukokuun loppuun, niin siitä ei tosiasiassa tulisi merkittäviä kuluja, koska tähän sisältyy tämä toimeentuloehto. Eli jos yritystulo menee yli sen rajan, jolla yrittäjä voi itse itsensä elättää, niin sen jälkeen sieltä myöskin tämä tuki lakkaa.

Ja kuten täällä aikaisemmin, taisi olla, edustaja Kauma aivan hyvin sanoi tästä asiasta, niin tämä on koskenut yli 18 000:ta yrittäjää. Tämä työttömyysturva-asia on merkittävä asia — tai oikeus tähän työmarkkinatukeen. Mutta hehän ovat juuri sellaisia yrittäjiä, että eivät he tavoittele sitä, että he ovat pysyvästi tällä työmarkkinatuella, vaan he tavoittelevat sitä, että he saavat yritystoimintansa käyntiin, ja kun se yritystoiminta lähtee käyntiin ja sieltä tulee tuloa vähän toistatuhatta euroa, niin sen jälkeen automaattisesti lakkaa tämän tuen saanti. Eli en ymmärrä, minkä takia tämä ei olisi voinut olla voimassa esimerkiksi toukokuun loppuun vaan nyt täytyy taas ottaa tämä vain helmikuun loppuun, kun sitten taas hetken päästä tänne tuodaan uusi esitys, jolla taas jatketaan hetkeksi eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 166/2021 vp

11.39 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että yrittäjän työttömyysturva-oikeus palautetaan takautuvasti tammi—helmikuun osalta. On kuitenkin myöskin muita, lähes yhtä isoja taloudellisia asioita, kuten esimerkiksi kustannustuen alaraja 2 000 euroa. Viime syksynä, kun tulivat sulkutuki ja kustannustuki, ne olivat tavallaan vertailukelpoisia, ja jos jäi yrittäjälle niin, että kustannustukea olisi maksettu alle 2 000 euroa, niin yrittäjä ei saanut sitä tukea ollenkaan. Ehkä pandemian alussa, kun näitä kustannustukiasioita teimme, ajattelimme, että Valtiokonttorille on ihan hyvä, että siellä on alaraja 2 000 euroa, mutta valitettavasti, arvoisa puhemies, nyt viimeisen kuukauden aikana olen saanut kuulla useamman yrittäjän tuskan siitä, että he eivät esimerkiksi saaneet kustannustukea, kun siitä se sulkutuki vähennettiin, koska se summa jäi 1 700 euroon, 1 900 euroon. Nyt me tässä säädämme sitä työttömyysturva-oikeutta, joka on kuitenkin summaltaan kahden kuukauden ajalle alle 2 000 euroa. Se on monelle yrittäjälle aivan elinehto. He pystyvät sillä tekemään ne järjestelyt, että työntekijät pystyvät olemaan ne vähäisetkin tunnit töissä, ja turvaamaan jonkinlaisen päivittäisen rahan ja perheelle ruokaa ja niin edelleen.

Toivon, että hallituspuolueiden edustajat, jotka ovat salissa — on myöskin valtioneuvoston jäsenille viestiä — ajattelevat, että jos tämä tilanne pitkittyy, niin voisimme tehdä sen päätöksen, että 2 000 euron alaraja vähennettäisiin siitä kustannustuesta mieluiten nolnaan mutta enintään 200—500 euroon, koska nyt on kyse ihan oikeasti ja aidosti niistä yrittäjistä, jotka sillä 1 500 eurollakin pystyisivät turvaamaan oman elintasonsa ja pitämään yrityksen pystyssä — ja ne työpaikat. Kysehän on niistä työpaikoista ja työntekijöistä yrittäjän elämäntyön ohella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Multala, olkaa hyvä.

11.41 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Puhuin itse asiassa äskeisen kohdan kohdalla juuri tästä esityksestä, mutta samasta aihepiiristä kuitenkin oli kyse eli siitä yrittäjien pärjäämisestä tästä tilanteesta eteenpäin. Äskeisessä kohdassa oli toki kyse myös yrittäjien työntekijöistä yhtä lailla. Samoin se tilanne, joka tällä hetkellä on päällä, koskettaa niin yrittäjiä kuin heidän työntekijöitäänkin, ja sen vuoksi tämä esitys on erittäin tärkeä. Tähän esitimme yrittäjän työttömyysturvan voimassaolon pidentämistä, joka täällä äänestyksessä ei menestynyt. On tärkeää kuitenkin saada tämä esitys uudelleen voimaan.

Arvoisa puhemies! Se asia, jonka vielä tähän haluaisin todeta, on se, että kun meillä on tällainen yleisvaaralliseksi luokiteltu tartuntatauti olemassa, on alettu keskustella siitä, kuinka pitkään on tarpeen kohdella koronaa tämäntyyppisenä tautina. Tässä keskusteltiin eilen, kun THL:ltä ja STM:ltä tätä kysyttiin tiedotustilaisuudessa, ja silloin THL:stä vastattiin, että tämähän on ikään kuin mahdollistava asia, että silloin kun tauti on yleisvaarallisten tartuntatautien listalla, se mahdollistaa rajoitteiden käyttöönoton. No, pyytäisin kuitenkin erityisesti hallitusta, joka tästä varmasti aikanaan linjaa, huomioimaan, että sehan ei ole vain mahdollistava vaan se on myös velvoittava. Silloin kun tauti on yleisvaarallinen tartuntatauti tai siksi luokiteltu, tartuntatautilaki pätee, ja se asettaa esimerkiksi kunnille ja aluehallintoviranomaisille velvoitteita siitä, miten tulee toimia — eli tulee toimia siten, että tartuntoja voidaan välttää, niitä pitäisi pystyä jäljittämään, testausta pitäisi olla. Ja meidän tiedämme, että jo tällä hetkellä ollaan tilanteessa, jossa näitä kaikkia velvoitteita ei mitenkään pystytä täyttämään ja niillä ei voida tämän taudin kulkua hidastaa. Tässäkin on yksi syy, miksi minusta olisi aivan korkea aika pohtia, mitkä ovat ne merkit, jolloin voimme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 166/2021 vp

vihdoin ajatella, että tästä taudista on tullut riittävän lievä, jotta voimme siirtyä niin sanotusti normaalimpaan päiväjärjestykseen. Varmastikin siinä asiantuntijat ovat täysin oikeassa, että juuri tällä hetkellä se tilanne ei ole vielä sellainen, mutta olisi varmasti aika pohtia, milloin se on, ja toisaalta myös tartuntatautilain uudistaminen, siltä osin kuin se tähän tilanteeseen ei sovi, olisi varmasti paikallaan aloittaa heti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

11.44 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Tässä on hyvää se, että tämä tulee voimaan takautuvasti, kuten ensimmäisessä käsittelyssä todettiin, mutta olisi kuitenkin kohtuullista, että nämä tuodaan varhaisessa vaiheessa. Nythän on niin, että tämä takautuvuus tarkoittaa myös sitten sitä, että katsotaan enemmän menneisyyteen kuin tulevaisuuteen. Kaikkien kannalta olisi varmasti perusteltua, että nämä tuotaisiin ajoissa. Kun tätä joka tapauksessa joudutaan jatkamaan ensi kuun jälkeen, niin huolehdittehan, että edes silloin esitys annetaan eduskunnalle hyvissä ajoin?

Yritysten näkökulmasta ennustettavuus on tärkeää. Tämä vaikuttaa suoraan ihmisten arkielämään. Olisi hyvä, että hallitus kuuntelisi, jos ei perussuomalaisia, kokoomusta tai kristillisdemokraatteja, edes pää-äänenkannattajaansa SAK:ta, joka sekin on halunnut tämän toukokuun loppuun. Yrityksillä on tarve lomauttaa henkilöstöään, koska toimintaa on lainsäädännöllä rajoitettu. Siltä osin tämä parantaa myös työntekijöiden asemaa.

Tämä vaatii aikaa, ja olisi siis kohtuullista, että esitys myös tuodaan varhaisessa vaiheessa, mahdollisimman pian, ettei olla taas helmikuun lopussa, kun säädetään maaliskuuta koskevaa lainsäädäntöä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

11.46 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tämä tilanne näyttää valoisammalta ja paremmalta tulevaisuuteen koronan suhteen, mikä on hieno asia, niin kyllä meidän täytyy miettiä tätä hallittua rajoitusten purkua eteenpäin.

Edustaja Heinonen nosti kuntosalit tässä esille. Todella tärkeää tänä päivänä on, kun valitettavasti kansalaistemme kunto on rapistumaan päin, niin lasten kuin aikuistenkin, että pääsisi harrastuksiin jo helpommin, niin että voisi harjoittaa liikuntaa. Tällaiset kuntosalit ovat tietysti hyvin suosittuja, ja en voi ymmärtää sitä, että jos me pääsemme suureen ruokakauppaan vieri viereen ostamaan ruokaa, mikä on todella tärkeää, niin miksi emme voisi sitten jo käydä myös punttisalilla tai harjoittelemassa jotain liikuntaa, mikä ei käsittääkseni nyt ole enää sellainen tilanne, mikä vaarantaisi meidän terveyttämme. Elikkä se on tärkeämpää, että meidän kansalaistemme kunto paranisi, koska se aiheuttaa positiivisia asioita sekä henkiselle että fyysiselle puolelle. Nyt on tullut aika punttisalienkin avautua niin, ettei vain kuukaudeksi kahdeksi kerrallaan vaan pikkuhiljaa ihan kokonaan.

Ja siinä liikuntapuolessa — nyt kun siitä voi myös tämän yhteydessä puhua — on hälyttävää, että kunto on laskenut. Tietysti ihmiset ovat masentuneita, kun tämä pandemia on kestänyt näin kauan, joten meidän pitää kannustaa kaikenikäisiä liikunnan pariin, ja se voidaan aloittaa nyt purkamalla rajoituksia liikuntapaikoissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vallin, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 166/2021 vp

11.48 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa herra puhemies! Puhutaan yrittäjien sosiaaliturvasta jälleen kerran tämän koronan aikana, ja hyvä, että puhutaankin ja toimitaan, mutta kyllä tässä yrittäjillä ja kansalaisilla herää kysymys, suljetaanko Suomen ravintolat, kuntosalit, tapahtumat ja niin edelleen tulevaisuudessakin aina, jos esimerkiksi 50 kansalaista joutuu tehohoitoon jonkun variantin tai pöpön takia. Jatkuuko tämä vuodesta toiseen? Meillä väki vanhenee ja erilaiset influenssatkin saavat varmasti vähän samanlaisia ilmiöitä aikaan, niin että tehohoidon tarve saattaa lisääntyä. Eihän voi olla niin, että tästä tulee jokatalvinen ilmiö, että tämä menisi näin.

Tässä salissa olisi kyllä hyvä käydä tämä keskustelu, miten jatkossa edetään näitten rajoitusten kanssa, jos sairaalakapasiteetti alkaa olla kovilla. Pitäisi ainakin lisätä sitä kapasiteettia. Rahaahan meillä on, koska me ympäri maailmaa sitä rahaa kylvämme. Tällainen näkemys. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 239/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.